Yunus Emre Enstitüsü
Türkçenin Sesi Radyosu

Program Adı - Bölüm	Yeşil Dünyamız – 014
Seviye	C1 – C2

Çevremizde olup bitenlere dair farkındalık oluşturmaya çalıştığımız programımız başlarken sesimizin ulaştığı herkesi sevgi ve saygıyla selamlıyoruz.

Bu haftaki konumuz "Işık Kirliliği". Geceleyin neden ışığa ihtiyaç duyuyoruz? Daha iyi görebilmek için, kendimizi güvende hissetmek için… Peki evde açık unuttuğumuz lambalar, gece gündüz çalışan reklam tabelaları, yolları değil de gökyüzünü aydınlatan dış aydınlatmalar… Işık kirliliği, yanlış yerde, yanlış miktarda, yanlış yönde ve yanlış zamanda ışık kullanılmasıdır.

Işık kirliliği, insanların çoğunluğu artık modern kentlerde yaşadığı için duyarlılık oluşturulması gereken konuların başında geliyor. Bu kirliliğinin başlarda gökbilimcileri etkilediği düşünülüyordu. Zamanla ekolojik dengenin bozulmasına ve biyolojik çeşitliliğin azalmasına neden olduğu, artık insan sağlığını da etkilemeye başladığı tespit edildi.

Gereksiz aydınlatma büyük enerji kayıplarına neden oluyor. Yapılan bir araştırmaya göre enerji kaybından doğan zarar bazı büyük ülkelerde milyar dolarlarla ifade ediliyor. Üstelik dış aydınlatmalarda ışığın %30 kadarı boşa gidiyor.

Gereksiz aydınlatmadan zarar görenler yalnız devletlerin bütçeleri ya da gece gökyüzünü izlemek isteyenler değil. Örneğin, göçmen kuşlar. Onlar için ışık kirliliği güncel bir tehlike!

Hemen her yerde yaşayabilen kuşlar, ekosistemin devamlılığının göstergelerinden biri. Kuşlar, her yıl milyarlarca haşereyi, sineği tüketiyor ve milyarlarca bitki tohumunu yayıyorlar. Bunlar arasından göçmen kuşlar, gece seyahat ediyor ve yönlerini kısmen takımyıldızlardan buluyorlar. Bu kuşlar için

Her hakkı saklıdır. Ticarî amaç ile basılamaz ve çoğaltılamaz. Copyright ©
turkceninsesi@yee.org.tr
http://turkceninsesi.yee.org.tr
Anafartalar Mah.Atatürk Bulv. No: 11 Ulus 06050 Ankara, TÜRKİYE
Telefon: +90 312 309 11 88 • Faks: +90 312 309 16 15

gökdelen gibi yüksek yapılardan yayılan ışıklar çekici bir hâl alıyor. Bunun sonucu olarak kuşlar ya yorulup düşünceye kadar ışığın etrafında dönüyor ya da doğrudan binaya çarpıyorlar. Bu şekilde bir gecede binlerce kuşun öldüğü biliniyor.

Tehlike altında olan diğer bir canlı türü de deniz kaplumbağaları. Yumurtadan çıkan binlerce deniz kaplumbağası yavrusundan ancak çok azı denize ulaşabiliyor. Çünkü bu canlılar denize ulaşmak için deniz ile kara arasındaki aydınlık farkına göre hareket ediyorlar. Yapay ışık kaynakları yüzünden karaya yöneldiklerinde ise ya başka hayvanların yemeği oluyor ya da karada kaybolup açlıktan ölüyorlar. Bu durum deniz kaplumbağalarının neslini tehlikeye sokan nedenlerden biri olarak kaynaklarda yer alıyor.

Tüm bunların yanı sıra uygun olmayan aydınlatma;
-Zirai bitkilerde, özellikle pirinç ve ıspanakta fizyolojik bozulmaya neden oluyor.
-Çiftlik hayvanları ve kümes hayvanlarının psikolojik ve metabolik yapısını bozuyor.
-Gökyüzünün doğal görünümünün bozulmasına yol açtığından bilimsel anlamda nitelikli gözlemlerin yapılmasına da engel oluyor.

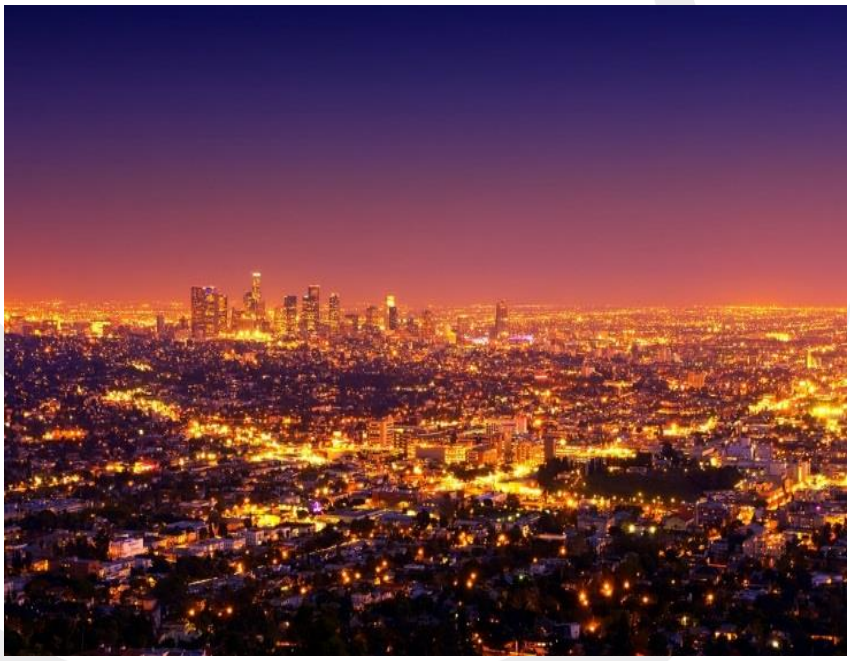

Gereksiz aydınlatma ya da ışık kirliliği olarak adlandırılan bu durum, mercanlara da zarar veriyor. Fazla ışığa maruz kalan mercanlar, kendilerine renklerini veren mikroskobik bitkileri reddediyor ve beyazlaşıyorlar. Mercan kayalarının, yağmur ormanları ile aynı zenginlikte biyoçeşitliliğe sahip olduğunu biliniyor. Bu yönüyle mercanların ışık kirliliğinden olumsuz yönde etkilenmelerinin gelecekte ne gibi büyük tehlikeler oluşturabileceği günümüzde tartışılıyor.

Her hakkı saklıdır. Ticarî amaç ile basılamaz ve çoğaltılamaz. Copyright ©
turkceninsesi@yee.org.tr
http://turkceninsesi.yee.org.tr
Anafartalar Mah.Atatürk Bulv. No: 11 Ulus 06050 Ankara, TÜRKİYE
Telefon: +90 312 309 11 88 • Faks: +90 312 309 16 15

-Peki ışık kirliliğinin insanlar üzerindeki etkileri neler?

Normal değerlerin üzerindeki ışık, evlerin camlarından içeri girerek insanları rahatsız ediyor ve insanlarda uykusuzluğa neden oluyor. Aydınlık ortamda uyumanın insanlarda miyopluğa neden olduğuna dair pek çok araştırma sonucu da bulunuyor. İnsan sağlığı üstüne yapılan yeni bir çalışma da ise gereksiz ışığın göğüs kanseri ile bağlantısının bulunmuş olması. Işık şiddetinde ve yoğunluğunda meydana gelen değişiklik, insanın ruh sağlığında da olumsuzluklar meydana getirebiliyor.

Işık kirliliğine karşı alınabilecek önlemler konusundaki uzman görüşlerini aktaralım ve bu haftaki programımızı noktalayalım sevgili dinleyiciler.

*Park ve bahçelerde dekoratif amaçlı kullanılan küre tipi aydınlatmalar yerine, üst tarafına ışık saçmayan, perdeli aydınlatmalar kullanılmalı.
*Bina dış cephelerinde bulunan reklam ve ilan panolarının aydınlatması yukarıdan aşağıya doğru yapılmalı.
*İki yanında binaların bulunduğu cadde ve sokaklarda sadece yola ışık gönderen aydınlatmalar tercih edilmeli.
*Güvenlik amaçlı aydınlatmalarda harekete duyarlı, kendini otomatik olarak açıp kapatabilen sistemler kullanılmalı.
*Vitrin aydınlatmalarına zamanlayıcılar eklenmeli, bu şekilde sadece dükkânların açık olduğu saatlerde aydınlatma yapılmalı.
*Gözlemevlerinin bulunduğu bölgelerde ışık kirliliğini azaltmak için bir koruma alanı belirlenmeli ve bu bölgeler için özel önlemler alınmalı.

Artık, yanlış ve gereksiz aydınlatmanın çevremizi kirlettiğinin farkındayız, doğal hayatı etkilediğini ve boşa giden enerji ve para demek olduğunu da biliyoruz. Bir konuda daha farkındalık oluşturabildiğimiz ümidiyle huzurlarınızdan ayrılıyoruz. Bir sonraki programda görüşünceye dek esenlikler diliyoruz.

Her hakkı saklıdır. Ticarî amaç ile basılamaz ve çoğaltılamaz. Copyright ©
turkceninsesi@yee.org.tr
http://turkceninsesi.yee.org.tr
Anafartalar Mah.Atatürk Bulv. No: 11 Ulus 06050 Ankara, TÜRKİYE
Telefon: +90 312 309 11 88 • Faks: +90 312 309 16 15